

Informacja: Dokumenty poświadczające, że przedsięwzięcie nie wyrządza poważnych szkód dla celów środowiskowych

Grant MZG – renowacja istniejących budynków

Zgodnie z art. 11h ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, inwestor, który ubiega się o grant MZG na potrzeby prowadzenia remontu (renowacji istniejącego obiektu) musi posiadać dokumenty poświadczające, że objęte wnioskiem przedsięwzięcie nie wyrządza poważnych szkód dla celów środowiskowych. Wymóg ten wynika z reguły DNSH (*Do No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), która związana jest z wymaganiami zrównoważonego finansowania dla funduszy unijnych.

Aby zachować zgodność z regułą DNSH dla inwestycji realizowanej ze wsparciem grantu MZG właściciel lub zarządca budynku jest zobowiązany posiadać szereg dokumentów świadczących o tym, że inwestycja ma istotny wkład w osiąganie celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu oraz nie czyni poważnej szkody pozostałym celom środowiskowym¹. Szczegółowy opis dotyczący poszczególnych wymagań i potrzebnych dokumentów znaleźć można w *Poradniku dla inwestorów realizujących inwestycje mieszkaniowe finansowane z udziałem środków KPO. Potwierdzenie zgodności z regułą DNSH*².

Za działania mające istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu można uznać renowacje istniejących budynków w dwóch przypadkach:

- gdy renowacja budynku jest zgodna z mającymi zastosowanie wymaganiami dotyczącymi ważniejszych renowacji, a więc gdy przegrody i urządzenia będące przedmiotem inwestycji spełniają wymagania wskazane w Załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1225),
- gdy prowadzi ona do ograniczenia zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną o co najmniej 30%.

Na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego inwestor musi opracować (lub zlecić opracowanie) i gromadzić następujące dokumenty:

- 1) **Audyt remontowy** przygotowany zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków³.
- 2) **Analiza ryzyk wynikających ze zmian klimatu** – analiza powinna zawierać:
 - a) Sprawdzenie jakie ryzyka klimatyczne mogą wystąpić w miejscu, w którym zlokalizowana jest inwestycja w okresie, w jakim budynek będzie użytkowany. Można to sprawdzić posługując się danymi dostępnymi w różnych miejscach:
 - (dane globalne) <https://interactive-atlas.ipcc.ch/>

¹ Pozostałymi celami środowiskowymi są: adaptacja do zmian klimatu, zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola, ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

² https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze_i_programy/Programy/Program_TERMO/Poradnik_DNSH_dla_inwestorow_styczen_2023.pdf

³ Art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, z późn. zm.)

- (dane europejskie) <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/urban-adaptation>
 - (dane krajowe) <https://klimada2.ios.gov.pl/klimat-scenariusze-portal/>
 - (dane lokalne) Strategia adaptacji do zmian klimatu – dokument opracowany dla danego miasta/gminy/powiatu/województwa.
- b) Przeanalizowanie jak różne zagrożenia klimatyczne mogą wpłynąć na realizowaną inwestycję. W przypadku remontowanego budynku należy sprawdzić w jaki sposób w przewidywanym czasie jego użytkowania jest on przygotowany na zjawiska takie jak:
- wysokie temperatury w miesiącach letnich,
 - zwiększona liczba dni upalnych w roku,
 - silne wiatry,
 - zaleganie pokrywy śnieżnej,
 - powodzie (np. rzeczne, opadowe).
- c) *Plan adaptacji*, a więc wyszczególnienie rozwiązań, jakie zostały zastosowane w budynku, albo które będą realizowane w przyszłości, aby minimalizować ryzyko mogących się pojawić niekorzystnych oddziaływań klimatycznych.

Nie ma wymagań dotyczących osoby/podmiotu sporządzającego *Analizę*. Może ją wykonać sam inwestor, wykonawca/projektant instalacji lub inny podmiot. Przykładowa analiza sporządzona dla inwestycji polegającej na montażu instalacji fotowoltaicznej jest dostępna na stronie BGK: <https://www.bgk.pl/krajowy-plan-odbudowy/grant-oze/#c26363>

- 3) **Analiza dotycząca wpisywania się w gospodarkę o obiegu zamkniętym** – najlepiej aby taka analiza została przygotowana przez projektanta (zadanie to powinno zostać uwzględnione np. w umowie), który opracowuje szczegółowe rozwiązania techniczne planowanych robót. Analiza ta powinna opierać się na normie *ISO 20887 Zrównoważony charakter budynków i robót budowlanych związanych z inżynierią lądową – Projektowanie do celów możliwości demontażu i adaptacji – Zasady, wymagania i wytyczne*. Szersze wyjaśnienie tej problematyki można również znaleźć w opracowaniach:
- a. *Level(s) – wskaźnik 2.3: Podręcznik użytkownika dotyczący projektowania uwzględniającego możliwości adaptacji i renowację: briefing wprowadzający, instrukcje i wytyczne (wersja publikacji 1.1)*⁴
 - b. *Level(s) – wskaźnik 2.4: Podręcznik użytkownika dotyczący projektowania uwzględniającego rozbiórkę: briefing wprowadzający, instrukcje i wytyczne (wersja publikacji 2.0)*⁵

⁴ Dodd N., Donatello S. i Cordella M., 2021. *Level(s) – wskaźnik 2.3: Podręcznik użytkownika dotyczący projektowania uwzględniającego możliwości adaptacji i renowację: briefing wprowadzający, instrukcje i wytyczne (wersja publikacji 1.1)*, <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/sites/default/files/2021-11/2.3.ENV-2020-00027-01-02-PL-TRA-00.pdf>

⁵ Dodd N., Donatello S., Cordella M. i Arcipowska, A., 2021. *Level(s) – wskaźnik 2.4: Podręcznik użytkownika dotyczący projektowania uwzględniającego rozbiórkę: briefing wprowadzający, instrukcje i wytyczne (wersja publikacji 2.0)*, https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/sites/default/files/2022-05/2.4.ENV-2020-00027-01-03-PL-TRA-00_v2.0_AA_clean.pdf

Dokumentacja związana z analizą powinna być gromadzona i aktualizowana w całym cyklu życia budynku. W fazie projektowania należy:

- a. opisać rozwiązania i zawrzeć instrukcje, które na etapie rozbiórki budynku umożliwiają prowadzenie prac w sposób, który pozwoli na odzyskanie możliwie jak największej części materiałów, segregację, ponowne wykorzystanie lub recykling;
 - b. listę rodzajów materiałów (i ich ilości), które zostaną wbudowane, co ma to pozwolić na ich identyfikowalność na etapie prowadzenia napraw, kolejnych remontów i rozbiórki;
 - c. opisać potencjał budynku do adaptacji do nowych funkcji w cyklu życia.
- 4) **Audyt przedrozbiórkowy** – sporządzany w przypadku, gdy wykonywanie właściwych robót budowlanych poprzedzone jest rozbiórką części budynku lub jego elementów. Audyt służy identyfikacji odpadów, jakie mogą się pojawić i ich ilości, wskazanie wyrobów, które mogą zostać ponownie użyte oraz zasady i sposoby segregacji surowców pozyskanych z rozbiórki. Na potrzeby opracowania tego dokumentu zalecane jest zapoznać się z opracowaniem *Level(s) – wskaźnik 2.2: Podręcznik użytkownika dotyczący odpadów i materiałów z budowy i rozbiórki: briefing wprowadzający, instrukcje i wytyczne (wersja publikacji 1.1)*⁶
- 5) **Wykaz odpadów i Plan segregacji odpadów** – lista przewidywanych odpadów i ich ilości, które powstaną w toku prowadzenia robót oraz koncepcja ich zbiórki, segregacji i przygotowania do powtórnego wykorzystania; najlepiej aby wykaz i plan zostały opracowane przez wykonawcę robót na podstawie zestawienia materiałów i przedmiaru przygotowanego przez projektanta (zadanie to powinno zostać uwzględnione np. w umowie) lub osobą koordynującą prowadzone prace budowlane. Przy opracowaniu tych dokumentów należy posługiwać się *Protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki*⁷. Częścią wykazu powinny być kopie porozumień nawiązanych z odbiorcami poszczególnych rodzajów odpadów.
- 6) **Wykaz działań skutecznie zapobiegających emisji hałasu, kurzu i zanieczyszczeń** - dokument ten może być sporządzony zarówno przez inwestora, jak i wykonawcę robót. Wykaz taki powinien zawierać listę rozwiązań, jakie będą stosowane podczas wykonywania robót w celu obniżenia natężenia czynników negatywnych bądź prowadzić do ich całkowitego wyeliminowania (np. zabezpieczenie surowców sypkich składowanych na placu budowy przed wiatrem, osłonięcie miejsc prowadzenia robót, w których następuje emisja pyłów, prowadzenie robót z pominięciem godzin nocnych, kontrolowanie poziomu emitowanego hałasu, zabezpieczenie miejsc, gdzie przechowywane są paliwa, uniemożliwienie przenikania paliw i innych substancji do gruntu i wód przypowierzchniowych, kontrolowane odprowadzanie zanieczyszczonych wód z terenu budowy, itp.)
- 7) **Deklaracje właściwości użytkowych** lub krajowe deklaracje właściwości użytkowych lub inne dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganych właściwości przez

⁶ Donatello S., Dodd N. i Cordella M., 2021. Level(s) – wskaźnik 2.2: Podręcznik użytkownika dotyczący odpadów i materiałów z budowy i rozbiórki: briefing wprowadzający, instrukcje i wytyczne (wersja publikacji 1.1), <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/sites/default/files/2021-11/2.2.ENV-2020-00027-01-01-PL-TRA-00.pdf>

⁷ Protokół UE dotyczący gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/20509/attachments/1/translations/pl/renditions/native>

wyroby budowlane. Deklaracje są wydawane w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1213).

Może się zdarzyć, że deklaracje nie będą zawierały informacji o właściwościach wymaganych w ramach reguły DNSH – w takich przypadkach mogą być gromadzone inne dokumenty towarzyszące wyrobowi: karta charakterystyki, instrukcja, opis producenta itp. Istotne jest aby dokumenty towarzyszące wyrobowi mogły posłużyć do potwierdzenia spełnienia wymagań związanych ze zużyciem wody lub zawartością substancji, które mogą być źródłem niebezpiecznych zanieczyszczeń.

- 8) **Świadectwo charakterystyki energetycznej** – wskazujące jakie jest zapotrzebowanie budynku na energię po przeprowadzeniu inwestycji (niezbędne w przypadku, gdy inwestor wykazuje wkład w łagodzenie zmian klimatu poprzez zobowiązanie do ograniczenia zapotrzebowania na energię o 30%). Świadectwo jest opracowywane w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 497). Świadectwo takie sporządza osoba wpisana do rejestru osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków (<https://rejestrcheb.mrit.gov.pl/rejestr-uprawnionych>).

Inwestor jest zobowiązany przechowywać zgromadzoną dokumentację świadczącą o spełnieniu wymagań z zakresu nieczynienia poważnej szkody wobec celów środowiskowych przez okres co najmniej 5 lat, jako część dokumentacji związanej z inwestycją, i okazanie jej w przypadku prowadzonej kontroli.